

BIBLISK-LUTHERSKT MAGASIN

ÅRGÅNG 2
NUMMER 1-2
2013

INNEHÅLL	Sida
Redaktionellt	2
Pastoralt	2

INSTITUTET FÖR BIBLISK-LUTHERSK FILOLOGI

Redaktionellt

Bäste läsare, du har framför dig det första numret av årgång 2013 av *Biblisk-lutherskt magasin*. Detta dubbelnummer består helt av en modernisering av skriften *Själels tröst*, som gavs ut i Stockholm 1537.¹

Redaktören

Pastoralt

Själels tröst och läkning, alltid nyttig, allra mest i dödsnöd²

Kroppslig sjukdom och den kroppsliga döden är förskräckliga, men själels sjukdom och död är det mest fasansfulla som kan hända människorna. Frukta man kroppsligt straff, sjukdom och döden, bör man mycket mer frukta synderna och Guds vrede. Om man söker läkedom för kroppen, varför söker man inte också läkedom för själels? Vad skulle det hjälpa en människa att hon hade all världens egendom och ägodelar, levde i tusen år och inte hade någon sjukdom i kroppen, om själels vore angripen av syndens dödliga gift, under djävulens makt och i Guds onåd och ingenting vore närmare henne än den eviga döden och fördömelse till liv och själ?

Därför säger Kristus i Matt 25: ”Vaka, för ni vet inte dagen och stunden när Människosonen ska komma.”³ Och för att vi inte ska söka efter det minsta och låta det största fara, lär han oss den säkra, trygga vägen i Matt 6: ”Sök först”, säger han, ”Guds rike och hans rättfärdighet”⁴. Vi bekymrar oss dag och natt om vårt uppehälle och andra saker som är förgängliga och inte kan hjälpa oss, utom för en kort tid, men försummar att sträva efter det som är evigt. Det måste ju vara en hemsk blindhet. Sällan tänker vi på det sanna, kommande livet eller på vår kroppsliga död. Först när det blir kritiskt och döden står för dörren vill vi börja göra oss redo. Allt detta är ett säkert tecken på att vi är riktigt svaga och oprövade i tron. Må Gud förbarma sig över det, amen.

Ingen omvändelse är dock för sen, bara den sker innan livet är slut. Men ingen ska skjuta upp den in i det sista. Om de som i sina friska dagar förbereder sig för dödsstunden består med nöd och näppe, hur ska det då gå med dem som alla sina dagar haft en ond livsstil och inte haft någon gudsfuktan?

Eftersom folket är talrikt och evangeliets tjänare inte kan vara överallt, har denna lilla undervisning skrivits för de enkla människornas skull. Med den kan var och en som kan läsa trösta de sjuka i nöden utifrån Guds ord.

I sjukdomstider överfaller mångahanda anfäktelser människorna, och de måste strida mot dem. Den första är en smärtsam tanke, att hon nu ska skiljas från denna värld och dem som hon har haft kära. Därefter kommer synderna som vi har gjort mot Gud. De blir då som om de vore alldeles nyss gjorda, är hemska och vållar samvetena jämmerlig ångest. Döden, Guds dom, helvetet och fördömelsen samt fruktan: dessa saker förskräcker den gamla människan med förfärliga stormar och bekymmer.

I alla dessa anfäktelser behöver människan en fast tro. För ovannämnda saker fastnar på ett förskräckligt sätt på grund av vår svaghet, som ännu är föga uppövad och inte har starkt nog genom Guds ord fattat Guds barns rikedomar och gåvor såsom syndernas säkra förlåtelse, kroppens sanna och vissa uppståndelse, alla utkorades härliga⁵ gemenskap och det eviga livet, allt i och genom Kristus Jesus.

I dessa delar av vår tro ska vi dagligen öva oss och vi ska ofta gå till Guds bord, efter undervisning i den mån som kan behövas, och där söka uppmuntran och framsteg i tron och kärleken. Och även om vi alltid ska ha vår kristna tros läror i åminnelse, ska vi likväl när tiden för vår död är nära allra mest använda dessa fyra läror: de heligas samfund, syndernas förlåtelse genom Kristi blod, kroppens uppståndelse och evigt liv.

För det första bör man besinna att eftersom döden är straffet för synden

kommer också ofta sjukdomar för våra synders skull, Joh 5; Ps 88; 5 Mos 28; 2 Sam 24. Och motgångar ges oss för att vår tro ska prövas och bli beprövad, för här erfar man hur mycket vi älskar Gud och hur väl vi litar på honom. Därför ska detta vara det första av allting att du vänder ditt hjärta, håg och sinne till Gud och beklagar för honom med ödmjukt hjärta dina synder, för vilkas skull du verkligen väl förtjänat alla straff och Guds vrede. Se, där finner du då tröst, avlösning och lättnad ur evangeliet, som är givet och sänt till den kristna församlingen. Denna skatt öppnas upp för dig dagligen. Kristus säger: ”Ta emot den Helige Ande! Dem som ni förlåter synderna ska de vara förlåtna för, dem som ni binder synderna för ska de vara bundna för.”⁶ Sedan vi då genom bön har fått förlåtelse av Gud vår Fader, upphör förvisso straffet eller sjukdomen eller kommer genom Guds nådiga vilja den sjuke till nytta och till salighet.

För du ska helt hålla för sant och ingalunda betvivla att hur tungt och svårt straffet än är för köttet, så är det dock endast faderligt ris, med vilket Gud drar barnet till sig och bevarar det för synderna, och det gör han verkligen för vårt bästa. För den som han älskar agar han och straffar här för att inte annanstans straffa honom med evig pina, Hebr 12.⁷ Därför ska du med visshet hålla Gud för din käre, nådige Fader om han än tycks vara vred på dig. För det är en älskande Faders vrede: han söker inte vårt fördärv utan endast vår omvändelse och sinnesändring samt all vår välgång. Det är visst, om vi bara kan tro det. Be därför om nåd och om alla dina synders förlåtelse genom Kristus, med ödmjukt hjärta. Därigenom börjar du ha det väl ställt med Gud. Sedan ska du be att han också hjälper dig ur denna vedermöda. Det står skrivet så i Syraks bok, kapitel 38: ”Min son, förakta inte dig själv i din sjukdom, utan be Herren, så ska han hela dig.”⁸ Med det sinnet ber också psalmförfattaren i Ps 80: ”Omvänd oss, Gud vår Frälsare, och avvänd din vrede från oss”⁹. Först begär han syndernas förlåtelse för att genom

Guds nåd bli from, därefter begär han också att Gud inte mer ska vara vredgad, d.v.s. att han ska vända bort straffet. Men lägg överallt till orden ”Ske din vilja”. För vi kan inte göra något bättre än den trofaste, allsmåttige och allvetande Fadern gör det, han som överallt vänder sina ögon till oss, har omsorg om oss, har räknat alla våra hårstrån och uppehåller och försörjer allting bättre än hans skapelse någonsin kunde önska.

Tre saker plågar och förskräcker oss förfärligt i dödens nöd:

Synden

I den har vi förbrukat vårt liv gentemot Gud och vår nästa. Då tränger ångest och nöd fram, såsom Paulus säger i Rom 2: ”Onåd, vrede, bedrövelse och ångest över alla själar som handlar illa”¹⁰.

Döden

Naturen dör inte gärna från detta liv. Då kommer det jämmer och den nöd i hjärtana som ingen tunga kan utsäga. Den ängsliga, förtvivlade¹¹ naturen fruktar helt att hon nu ska förgås och att det är helt ute med henne.

Helvetet och evig fördömelse

Därvid fruktar människan att hon måste bli helt bortdriven från Guds ansikte och att inget annat är att vänta än den eviga döden. Här behövs nu en starkhet, så att man inte förtvivlar. Å, evige Gud, gör så att vi överallt i våra friska dagar och i hela vår levnad har dig för ögonen och fruktar dig och tänker på denna allvarliga strid som närmar sig oss, för att vi än bättre ska ta oss igenom den och bestå.

När synden bedrövar samvetet

Tänk att Guds Son har kommit från himlen och blivit människa, tagit dina och världens synder på sig, därför dött på korset, villigt gottgjort för synderna och själv blivit betalaren. Denna dyrbara död och blodsutgjutelse tillhör verkligen dig om du tror att Kristus dött också för dig, lika väl

som för den helige Petrus och den helige Paulus. Det ska du inte alls tvivla på, för du har blivit döpt i Kristi död. Låt det¹² inte vara för dig en liten tröst, för så kommer Kristi död till din tröst och hjälp: att du genom samma död dör från synden, får en tveklös syndaförlåtelse, kommer till uppståndelsen och till evigt liv. För ditt kristna dop är ett förbund och ett nådefullt handlande, i vilket du blir förlikad med Gud, så att du därigenom har ett gott samvete för evigt, tack vare syndernas förlåtelse genom Kristi uppståndelse. Så talar Kristus med dig också i nattvarden, när han säger att hans blod blir utgjutet till syndernas förlåtelse. Om du än har levt illa, var snar att åkalla Guds namn, så ska du bli hjälpt, Rom 10.¹³ Säg: ”Barmhärtige Gud, vår Herre Jesu Kristi Fader, var mig eländiga syndare nådig för Jesu Kristi din enfödde Sons och min enda Frälsares bittra lidandes och döds skull. Herre, handla inte med mig efter min skuld utan efter din gränslösa barmhärtighet. Jag, en eländig skapad varelse, är i din mäktiga hand, du allsmäktige Gud. Älskade Fader, överge mig inte; jag är din. Ingen kan trösta och undsätta mig utom endast du. Du är den rätte räddaren i all bedrövelse (Ps 45). Herre, jag hoppas på dig. Låt mig aldrig komma på skam.”

Uppmana här den sjuke att inte endast tänka på sina synder utan nu hellre på Kristi hälsorika död. Tala om för honom hur hans synder inte längre ligger på honom utan på Kristus. Han har tagit bort dem från de kristna, gottgjort för dem, och därmed blir de förlåtna, såsom vi läser i trosbekännelsen: ”Jag tror syndernas förlåtelse”.

Håll här fram för den sjuke ur Skriften Guds ord om syndernas förlåtelse genom Kristus:

Joh 1: ”Se Guds Lamm som tar bort världens synd.”¹⁴ 1 Petr 1: ”Vi är inte friköpta genom förgängliga ting som silver eller guld utan genom Kristi dyrbara blod såsom ett felfritt och obesmittat lamms blod.”¹⁵ Käre broder, du är en kristen. Så

bär ju också Kristus dina synder; tvivla inte på det, så är du fri från synderna och Guds barn, Joh 3: ”Så älskade Gud världen att han utgav sin ende Son, för att var och en som tror på honom inte ska förgås utan ha evigt liv.”¹⁶ Matt 9: ”Jag har inte kommit för att kalla de rättfärdiga utan syndare till omvändelse.”¹⁷ Matt 11: ”Kom till mig alla ni som är betungade, så ska jag ge er vila.”¹⁸ Rom 5: ”Gud har prisat sin kärlek som han har till oss så att Kristus dog för oss när vi ännu var syndare. Så blir vi ju nu mycket mer bevarade, efter att vi har frikänts genom hans blod.”¹⁹ Käre broder, detta trösterika evangelium låter Gud din älskade Fader förkunna också för dig. För det har skett också dig till godo. Bara tro det och överlämna dig i Kristi, din Frälsares, händer, Rom 5: ”Då vi blev försonade med Gud genom hans Sons död, medan vi var fiender, mycket mer blir vi nu, efter att vi blivit försonade, bevarade genom hans liv”²⁰. 1 Kor 1: ”Kristus är gjord av Gud oss till vishet, till rättfärdighet, till helgelse och till återlösning”²¹. Käre broder, är du en syndare och orättfärdig, bekänn det, klaga för Kristus, ha honom som din enda Frälsare, så är Kristi rättfärdighet din egenom och skyler över alla dina synder så att inget kan skada dig. 2 Kor 5: ”Kristus blev för oss ett offer för synderna för att vi i honom skulle bli Guds rättfärdighet.”²² Gal 1: ”Kristus har utgivit sig själv för våra synder för att frälsa oss från den nuvarande onda världen enligt Gud vår Faders vilja.”²³

Ef 1: ”Vi har genom Jesus Kristus förlossning, genom hans blod: syndernas förlåtelse efter hans nåds rikedomar”²⁴. 1 Tim 1: ”Kristus Jesus har kommit till världen för att göra syndare saliga”²⁵. Hoppas också du, käre broder, att få det från honom, liksom Paulus gjorde, så blir du salig. 1 Tim 2: ”Kristus Jesus utgav sig själv för alla till förlossning.”²⁶ Tro fast på det så är du med visshet en av de förlossade. Hebr 10: ”Vi är gjorda heliga genom Jesu Kristi kropps offer som skedde *en gång*.”²⁷

Matt 26: I nattvarden hör du hur Kristus talar till dig och bispisar dig för evigt liv

när han säger: ”Ta och ät. Detta är min kropp som utges för er. Gör det till minne av mig.” På samma sätt med bågaren efter måltiden: han sade: ”Denna bågare är ett nytt förbund i mitt blod som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. Gör det, så ofta som ni dricker den, till minne av mig.” Ta till dig dessa ord, käre broder, för Kristus talar också till dig. Det är lika mycket sagt till dig som till den helige Petrus och den helige Paulus. 1 Petr 2: ”Kristus bar själv våra synder på sin kropp upp på trä²⁸” och 1 Petr 3: ”Kristus led en gång för våra synder, rättfärdig för orättfärdiga, för att offra oss till Gud.”²⁹ 1 Joh 1: ”Jesu Kristi blod renar oss från alla synder.”³⁰ 1 Joh 2: ”Om någon syndar så har vi en förespråkare hos Gud, Jesus Kristus, som är rättfärdig. Han är en försoning för våra synder och inte endast för våra utan också hela världens.”³¹

Ta ut fler eller färre ord ur Skriften efter den sjukes situation. Säg avslutningsvis: ”Av dessa den Helige Andes ord hör du att Gud Fadern, som inte vill syndarens död utan att han skall omvända sig och leva, har av sann kärlek till dig tagit bort dina synder och lagt dem på sin älskade Son Jesus Kristus. Han har redan burit dem och betalat dem. De kan inte mer fördöma dig, för Gud har också tagit emot sin Sons död som en fullkomlig gottgörelse och betalning för alla dina synder, bara du tror på Kristus Jesus. Då nu dina synder har legat på Kristus och inte kunnat hålla honom i döden eller fördöma honom, så är de verkligen redan betalda och förlättna. Tro fast på det, så ska du leva för evigt. Kristus har själv burit dina synder och dött för dem, men han har stått upp igen och de kristnas synder är alltså genom Kristi död redan på ett överflödande sätt gottgjorda och betalda. Guds rättfärdighet är uppfylld, mer än nog, genom Kristus. Kristus är nu din och alla kristnas egendom med allt som han äger, med sin död, uppståndelse, himmelsfärd, liv, förtjänst och härlighet” (Rom 8). Därför har djävulen nu inte längre makt över dig eller någon anklagelse mot dig. För du är genom Kristus

frikänd, kvitt alla dina synder, Guds barn. Gud har blivit din älskade Fader för Kristi skull, som har försonat dig. Var därför tillfreds och glad i Herren. Du är i Gud Fader allsmäktigs trofasta hand, väl och mäktigt nog beskyddad. Kristus är din egen och han skyler alla dina synder med sin oskuld. Ingen kan mer rycka dig ur din himmelske Faders hand. Det handlar om denna korta vedermöda.³² Där har Kristus gått före dig såsom ditt huvud. Honom ska du bli lik och alltså dö från synden, överge detta syndiga liv, så ska du vara nära Kristus din Herre för evigt. Låt inte dina synder mer bekymra dig; de är redan borta och betalda. Den onde anden är övervunnen åt dig, Gud och alla änglar och heliga väntar på dig. Och liksom Kristus inte själv kan bli fördömd kan inte heller du bli fördömd, bara du håller dig till Kristus med en fast tro. Kan synden, döden och helvetet inte skada din Herre Kristus så kan de heller inte skada dig. För du är i Kristus och Kristus i dig. Därför kan du inte bli fördömd. Ja, om du själv skulle bära dina synder, skulle de bli dig alltför tunga och sänka ner dig i helvetets avgrund. Men Kristus, sann Gud och sann människa, bär dem själv åt dig, såsom han säger i Ps 69: ”Jag måste betala vad jag inte hade rövat”³³. Du har syndat, men Kristus betalar din skuld. Han gör dig fri, lätt och lös, om du tror detta evangelium.

Käre broder, om du så hade gjort alla världens synder, så finns ändå nog nåd, ja, mer än nog för dig. Gud har tillsagt dig nåd och välsignelse i Kristus, och samma nåd är i din Herre Kristus gjord viss och utförd. Din salighets sak är viss, för Kristus själv är Guds äkte Son, i den gudomliga naturen sanningen själv, i den mänskliga naturen vårt kött och blod. Vem kan vara orubbligare för dig i fråga om att ge eller åstadkomma nådesordet åt dig än den som själv är sanningen i löftet. Han älskar oss så innerligt att han hellre dog än lät oss finna fel i någon tillsägelse och löfte från honom. Därför är det omöjligt att tro på Kristus utan att vara välsignad av Gud, friad från synden och Guds arvtagare. För

himmel och jord måste förgå, men Guds ord bestå. Käre broder, tro fast och tvivla inte på att Gud allsmäktig har blivit människa också för dig, för dig fötts, dött på korset, åter uppstått från de döda, farit upp till himlen och skaffat oss allt som lovats och sagts till oss. All Guds tillsägelse är ”ja” i Kristus och ”amen” i honom. Därför kan du med visshet förvänta dig av Gud all nåd och barmhärtighet genom Kristus. Utan Kristus finns ingen hjälp. I Kristus är alltsammans tröst, hjälp och salighet, överflödande mer, högre och rikare än någon människa kan begripa eller begära. Gud give dock att vi kan tro det fast.

Tala på detta sätt längre eller kortare efter den sjukes situation och vänd honom bort från de hemska tankar som han har om synderna och om döden. Säg att han bara med hela hjärtat ska tänka på Kristus, att han i honom har blott ren oskuld, fromhet, liv och salighet och att alltsammans är hans eget om han bekänner Kristus som sin Frälsare och saliggörare. Låt därför inte den sjuke bara tänka på sina synder. Vänd honom från dem som du kan, så att han fäster sina ögon endast på den korsfäste Kristus och fyller hela hjärtat med Kristus. Så kan han bestå mot helvetets portar. Och om synderna ännu en tid kan vara förfärliga, framhåll för honom hur nådigt Kristus tog emot syndare överallt i evangeliet när de bekände sina synder och bad om nåd och förskoning. Där ser han [Maria] Magdalena, rövaren, tullmannen (publikanen), Sackeus och andra vilka alla fick erfara nåd. (För, kort sagt,) Kristus är inget annat än helt igenom nåd och barmhärtighet, hjälp, tröst, liv, fröjd och salighet för alla som väntar sig sådant av honom. Gud har sagt det: det kan inte gå fel.

Till människans tankar kommer samtidigt också särskilt det som hon har gjort mot andra människor, som att hon med orätt har tagit ifrån dem egendom, ägodelar, heder och rykte. Gör då som Kristus gjorde på korset: be av hjärtat för alla som har brutit mot dig och förlåt av hjärtat andra människor vad de har gjort mot dig.

Lämna allt bakom dig. Har du tagit en annan mans egendom och pengar kan du så ge dem tillbaka eller ordna så att de lämnas tillbaka. Bekänn det och låt det göra dig ont. Kan du inte ge tillbaka det så förlåt dem som har tagit det som är ditt eller skadat din heder och ära och var tillfreds. Det är omöjligt för Gud att inte förlåta hans synder som förlåter andra, för han har själv lärt oss en sådan befallning i Matt 6: ”Om ni förlåter människorna deras missgärningar så ska er himmelske Fader också förlåta er.”³⁴ Detta är Guds ord, det står fast. Hellre kommer himmel och jord förgås än något brista i det.

När döden förskräcker dig

Tänk om Kristus själv inte hade dött. Då vore döden en olidlig vedermöda och ångest. Men döden är genom Kristus redan tillintetgjord och övervunnen. Själen dör aldrig, Matt 10.³⁵ Själen kommer till Kristus, såsom rövaren på korset i sin nöd fick höra när Kristus sa: ”Idag ska du vara hos mig i paradiset.”³⁶ Kroppen vilar i ett säkert hopp om odödligt liv och kommer att på domedagen stå upp igen i ära och härlighet, för att kroppen och själen ska vara för evigt med Kristus och Guds alla utkorade, som du kände eller inte kände i denna tid. Därför kallar Skriften de kristnas död en sömn. Just denna samma svaga kropp som nu är dödlig och förgås ska ju på den yttersta dagen bli uppväckt, såsom en sovande människa ur sömnen. Då blir döden fullständigt dödad i de kristna och kroppen odödlig, ärofull och kraftig med en evig hälsa och alldeles ren och andlig, 1 Kor 15. Därför säger Ps 116: ”Så dyrbar hans heligas död är inför honom.”³⁷

Hör, kära bröder: världen menar att vi dör bort och kommer i jord, att kroppen förgås och att det nu är ute med oss. Nej, nej, världen far vilse. Kroppen är inget så föraktligt för Gud, för äran och saligheten har blivit förberedda åt den. Just samma kropp som nu ligger här sjuk ska också tillsammans med själen leva för evigt. Skulle vi förlora kroppen och inte mer få den tillbaka, vore döden förskräcklig och

inte dyrbar och värdefull. Tänk därför och tvivla inte på att liksom Kristus med kroppen låg i graven till den tredje dagen och på den tredje dagen stod upp till ett nytt evigt liv och aldrig mer dör, så ska också alla kristnas kroppar som avsomnat vila i gravarna bara en tid, i ett säkert hopp om en glädjefull uppståndelse. De kommer att stå upp igen till ett nytt och evigt liv på domedagen då ingen synd eller död kommer att finnas mer, utan idel fromhet, glädje och salighet utan slut. Gud allsmäktig har sagt det: det måste ske. Förlita dig glatt på det, min broder.

Trösta här den sjuke med Guds ord om kroppens uppståndelse. För Paulus säger att vi ska trösta varandra med sådana ord om uppståndelsen. Det är också verkligen en riktig tröst, för vi talar inte människoord utan Guds ord, hans som tveklöst kan och ska fullborda det som hans ord innehåller. Där kan ingen hindra honom: han är allsmäktig, sanningsenlig och outsägligt nådig och barmhärtig. Det ska ingen tvivla på.

Matt 13: ”De rättfärdiga ska skina som solen i sin Faders rike.”³⁸ Där talar han om den härliga beständighet som de kristna ska ha efter uppståndelsen. Joh 5: ”Sannerligen, sannerligen, jag säger er: den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig har det eviga livet och kommer inte till fördömsen utan går från döden till livet.”³⁹ Joh 6: ”Det är min Faders vilja som har sänt mig att var och en som ser Sonen och tror på honom ska ha evigt liv, och jag ska uppväcka honom på den yttersta dagen.”⁴⁰

Joh 8: ”Sannerligen, sannerligen, jag säger er: den som håller mitt ord ska inte någonsin se döden.”⁴¹ I Joh 11 sa Kristus: ”Lasarus sover”⁴². Han var förvisso död, och hans kropp låg i graven, men Kristus är den som gör de döda levande och kallar det som inte är till att vara, Rom 4.⁴³ Lika så säger han lite senare: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än vore död, och var och en som lever och tror på mig ska aldrig dö.”⁴⁴ Med samma ord uppväckte han också La-

sarus som hade legat fyra dagar i graven och vars kropp redan börjat ruttna och lukta.

För att den modlösa tvivlande naturen skulle få ännu mer hjälp till att fast tro på den kommande uppståndelsen, uppväcktes många från döden på profeternas och apostlarnas tid. Kristus uppväckte änkans son från döden i Nain, Luk 7,⁴⁵ synagogföreståndarens dotter, Luk 8,⁴⁶ och Lasarus, Joh 11. Petrus uppväckte Tabita, Apg 9,⁴⁷ Paulus Eutykus, Apg 20,⁴⁸ profeten Elisa sin värdinnas son, 2 Kung 4,⁴⁹ och profeten Elia änkans barn i Sarefat, 1 Kung 17.⁵⁰ De två heliga männen Hanok, 1 Mos 5,⁵¹ och Elia, 2 Kung 2,⁵² tog Gud till sig med kropp och själ ut ur detta förgängliga liv för att locka oss att tro på det tillkommande rätta livet, för att vi inte som hedningarna skulle anse att inget mer finns efter detta usla liv.

Uppmana den modlöse sjuke att tänka hur den väldige Herren över liv och död Kristus säger i Luk 8: ”Gråt inte. Flickan är inte död utan sover.”⁵³ Han sa inte mer till henne än ”Stå upp”, och själen kom åter till kroppen och hon stod upp. Samme Herre Kristus tar nu emot din själ och bevarar den, och på den yttersta dagen låter han själ och kropp åter komma samman till evigt liv, Joh 5: ”Den stunden kommer, när alla som är i gravarna ska höra hans röst, och de som har gjort väl ska komma fram till livets uppståndelse.”⁵⁴ Rom 8: ”Om hans Ande som uppväckt Jesus från de döda bor i er, ska han som väckt Kristus från de döda göra era dödliga kroppar levande, därför att hans Ande bor i er.”⁵⁵ 1 Kor 6: ”Gud har uppväckt Kristus och ska också genom sin makt uppväcka er.”⁵⁶ I femtonde kapitlet av samma brev gör den helige Paulus vår uppståndelse helt avhängig av Kristi uppståndelse i denna bemärkelse: Kristus har stått upp från de döda, och det står fast. Då måste också vi lika säkert stå upp. För Kristus är vårt huvud, vi lemmar i hans kropp. Huvudet överger inte lemmarna; där han är måste också vi vara, för vi är hans kropps lemmar, av hans kött och ben, Ef 5.⁵⁷

Vem kan fullt ut beskriva eller prisa den stora nåden att Gud själv från himlen blev en dödlig människa för att den dödliga människans natur genom en personlig förening med Guds odödliga natur skulle av Guds ofantliga kraft upphöjas till ett odödligt liv? Om vi fast trodde på denna vår egen härlighet och salighet, hur skulle vi kunna sörja, då vår mänskliga natur verkligen i den högsta människan Kristus (som också är Gud) har iklätt sig odödlighet?

Därför tröstar Paulus korintierna kraftigt med Kristi uppståndelse och säger⁵⁸: ”Kristus har uppstått från de döda och blivit förstlingen bland dem som avsomnat. Eftersom döden kom genom en människa kom också de dödas uppståndelse genom en människa. För liksom alla dör i Adam, så blir alla levande i Kristus, men var och en i sin ordning, Kristus som förstlingen, därefter de som tillhör Kristus.”⁵⁹ Sedan ger Paulus en liknelse från naturen, av vilken man tydligt kan förstå vår kropps uppståndelse, nämligen ett sädeskorn som jordbrukaren krasar ner i torra jorden och förkväver. Men kornet som såtts blir inte kvar borta utan tränger sig upp igen i skön och frisk skepnad, helt nytt och färskt. Så ska också vår kropp komma fram igen, inte längre skröplig och förgänglig som den är nu, utan skön, stark och odödlig i ett evigt liv.

Det är vägen genom den tillfälliga döden in i det eviga livet och fäderneslandet. Kött och blod kan inte ärva Guds rike som är idel liv. Därför måste den förgängliga kroppen ikläda sig oförgänglighet och den dödliga kroppen odödlighet. Då blir detta bibelord uppfyllt: ”Döden är uppslukad i seger”, Jes 25⁶⁰ och Hos 13.⁶¹ De kristna har blivit herrar över synden, döden och helvetet. Därför är de modiga i Kristus och säger: ”Död, var är ditt styng, helvete, var är din seger? Dödens styng är synden, syndens kraft är lagen. Men Gud vare tack, som har givit oss segern genom vår Herre Jesus Kristus.”⁶²

Så ta nu även emot denna härliga tröst från ett annat ställe, 2 Kor 4: ”Den som uppväckte vår Herre Jesus Kristus ska ock-

så uppväcka oss”⁶³.

Fil 3: ”Vårt medborgarskap eller umgänge är i himlen, varifrån vi också väntar Frälsaren, vår Herre Jesus Kristus, som ska förhålliga vår skröpliga kropp så att den blir lik hans kropps härlighet, efter den kraft med vilken han också förmår göra allt underdånigt sig.”⁶⁴

Kol 3: ”Ni har dött och ert liv är fördolt med Kristus i Gud. När Kristus som är ert liv uppenbaras, ska också ni uppenbaras med honom i härlighet.”⁶⁵

1 Tess 4: ”Vi vill inte dölja något för er, kära bröder, angående dem som sover, för att ni inte ska sörja såsom de andra som inget hopp har. För om vi tror att Jesus dött och stått upp så ska Gud också föra fram med Kristus dem som avsomnat i honom.”⁶⁶ Den helige Paulus tröstar sin lärjunge Timoteus med uppståndelsen och säger, 2 Tim 2: ”Tänk på att Jesus Kristus är uppstånden från de döda ur Davids släkt enligt mitt evangelium.”⁶⁷ ”Om vi dör med Kristus ska vi också leva med honom; om vi lider med honom ska vi också regera med honom.”⁶⁸ I Hebr 2 står det: ”Kristus har av nåd erfarit döden för alla.”⁶⁹ Likaså står kort därefter att Kristus blev en sann människa för att genom döden ta makten, nedlägga den som hade döden i sitt våld, d.v.s. djävulen, och förlossa dem som genom dödsfruktan var förslavade.⁷⁰ 2 Tim 1: ”Gud har kallat oss med en helig kallelse, inte efter våra gärningar utan efter sin avsikt och nåd, som har givits oss i Kristus Jesus innan världen blev till men som nu blivit uppenbar genom vår Frälsare Jesu Kristi ankomst. Han har tagit ifrån djävulen hans makt och burit fram livet och oförgängligheten i ljuset.”⁷¹ 1 Joh 3: ”Vi vet att vi är förda från döden till livet.”⁷² Likaså 1 Joh 4: ”Guds kärlek visade sig i att han sände sin enfödde Son till världen för att vi skulle leva genom honom.”⁷³

Job 19: ”Jag vet att min Frälsare lever, och jag ska på den yttersta dagen stå upp från jorden och åter omges av min hud. Och jag ska från mitt kött se Gud och mina ögon ska se honom och ingen annan – jag själv och inte någon annan i mitt ställe.”⁷⁴

Av dessa anförda ord har en kristen sin tröst och sin glädje, såsom Paulus av hjärtat glädde sig, Fil 3, åt att han kände Kristus och hans uppståndelses kraft⁷⁵ genom vilken vår död blivit dödad. Så är nu de kristnas död dödad, och de har i verkligheten inget hemskare att frukta än bara det att den syns och har sitt utseende och sin skepnad kvar, liksom en död orm ännu har kvar den tidigare hemska skepnaden men inte kraften att skada. Och liksom de levande ormarna genom Guds ord och kraft dog och deras gift inte kunde skada israeliterna, när dessa såg på kopparormen som Mose lät sätta upp i öknen, så dör och oskadliggörs vår död när vi med trons ögon ser på Kristi hälsobringande död. Då blir vår död endast som en skugga av döden, ja, en början på det rätta livet.

Kristus kan inte ta fel. Han säger, Joh 8: ”Den som håller mitt ord ska inte någonsin se döden.”⁷⁶ Hur går det till? Det går till så, att den kristne genom tron på evangeliet är så införlivad och förenad med Kristus, sin Herre, som är det sanna livet, att han inte kommer att skiljas från honom. Så om än själen och kroppen för en tid skiljs från varandra, sker det dock i ett säkert och osvikligt hopp om en salig uppståndelse – att själ och kropp snart åter ska komma tillsammans till evig glädje. Därför ska den som tror på Kristus inte få se själens och kroppens eviga död, d.v.s. den eviga fördömsen som är den verkliga döden. För de kristnas död är endast en utgång från detta dödliga liv in i det eviga livet till Kristus och alla änglar och heliga människor.

När helvetet eller evig fördömsen kommer fram och förskräcker

Den onde anden anfäktar människorna med oro för om hon kommer att vara utkorad eller förutbestämd, för att den sjuke på djävulens ingivelse ska börja tänka: ”Men tänk om Gud inte vill ha dig; du är kanske inte en av de utvalda och saliga.” Det är en svår anfäktelse. Man måste värja sig med allvar, så att man inte inlåter sig i en diskussion med den onde anden. Gör så här

med honom så ska du bestå: säg eller tänk: ”Gå bort Satan. Det är skrivet: ’Du ska inte fresta Herren, din Gud.’ Gud har överallt betett sig faderligt och väl mot mig. Varför skulle jag tvivla på hans nåd? Han har låtit mig komma till det heliga dopet och kallat mig till sin nåds evangelium, för att han vill vara min Fader. Därför kan jag inte vänta mig något annat av honom än god vilja. Varför behöver jag tänka mycket på utkorelse eller förutbestämmelse? Han har själv lärt mig vad jag här ska tänka, då han säger i Joh 3 att den som tror på Kristus inte ska gå förlorad utan ha det eviga livet.”⁷⁷ Så vem som helst som tror på Kristus som den som gör honom rättfärdig och salig, han ska inte vänta sig en fördömsen. För han bli med säkerhet salig och är en av de utkorade till saligheten, som är förutsedd och förutbestämd i Kristus, och står redan i de levandes bok. Den som är utkorad till livet är utkorad till likhet med Kristus. Han blir med säkerhet kallad till tro på Kristus och där rättfärdiggjord och till slut salig. Det kan inte slå fel: det är Guds nådefulla plan eller uppsåt med de kristna, Rom 8.⁷⁸ Låt därför inte det som den onde anden kastar mot dig bekymra dig. Tro du på Kristus, så är Kristus din egen och du hans egen och kan inte gå förlorad; du blir utan tvekan salig, eftersom de som tror på Kristus blir dragna till Kristus genom Fadern, Joh 6.⁷⁹ Och Fadern har ålagt vår Herre Kristus att göra dem saliga så att ingen av dem ska gå förlorad, Joh 10.⁸⁰

Var därför vid gott mod och tvivla inte på att alla människor som rätt tror på Kristus är utkorade till det eviga livet. För den skull må var och en se på Kristus, så att han anammar Kristus, den rätte Frälsaren, i sann tro. Så följer med visshet saligheten.

Här bör var och en uppmärksamma den dyrbara uppmaningen hos Paulus, Hebr 12: ”Låt oss löpa”, säger han, ”med tålamod det lopp som är framför oss och se på trons upphovsman och fullkomnare Kristus, som, när glädje förestod honom, led på korset i förakt för skammen och satte sig

på Guds trons högra sida.”⁸¹ Kristus har lidit all anfäktelse för oss såsom det är skrivet i Hebr 4: ”Vi har”, säger han, ”inte en överstepräst som inte kan ha medlidande med vår svaghet, utan en som prövats i allting på liknande sätt, utan synd. Låt oss därför med förtröstan träda fram till nådens tron för att få barmhärtighet och finna nåd i den tid då den behövs.”⁸²

Märk, du fromma kristen: Kristus har givits oss för det första för att han är vår förlossare och försonare, gör oss fromma, betalar all vår skuld och gör oss saliga. Sedan har han också givits oss som ett föredöme, för att vi ska leva och dö saligt efter honom. Dö såsom Kristus så dör du väl, för Kristus har givits oss som ett föredöme för att vi ska leva efter honom, lida efter honom och dö efter honom. Ingen kan leva rätt, lida rätt eller dö rätt om det inte sker efter Kristi sätt – likt hans liv, lidande och död. I hans död är alla kristnas död uppslukad.

Iaktta nu hur Kristus betedde sig på korset i anfäktelsen och följ honom så mycket som Gud ger nåd till.

Först blev han anfäktad eller frestad med döden när de sa: ”Stig ner från korset. Andra har han hjälpt, sig själv kan han inte hjälpa.”⁸³ Det är som att säga: ”Det är ute med honom. Han måste dö och förgås; där hjälper ingenting.” Så kommer fienden att förskräcka dig med döden. Men ta emot tröst: Kristus har besegrat fienden, och du kommer också att helt besegra honom genom Kristus. Bär trons sköld framför dig och säg: ”Min Herre Kristus, ärans kung och livets Herre, han lever och regerar. Han lämnar mig inte i döden, det vet jag. Jag kommer att leva med honom för evigt. Men att han nu låter mig smaka och erfara denna anfäktelse och övergående död sker mig till godo. För ska jag in i det eviga livet måste jag lämna detta usla tillfälliga liv och dö, för att jag då först ska börja leva. Därtill är det gott att jag med min egen död får pröva på vilken stor kärlek Kristus bevisade mig och vilken stor sak han gjorde för mig när han led döden för

mig, erfor den själv, utsläckte den och övervann helvetets portar. För annars hade jag inte så vetat eller erfarit hur stor livsmakt det var i Kristus som uppslukade vår död och vore inte så tacksam mot min Herre och återlösare Kristus. Så om Kristus lever ska också jag leva, och denna död ska för mig endast vara en salig sömn och bli en ingång till det rätta livet. Amen.”

På ett annat sätt blev Kristus anfäktad eller frestad med synden som om han hade varit en syndare när de sa: ”Är du Guds Son så stig ner från korset. Han har hjälpt andra. Nu må han hjälpa sig själv.” Det är som att säga att han har farit med osanning: han är inte Guds Son utan en syndare. På samma sätt förskräcker också djävulen den sjuke. Han bär fram inför honom hans synder för att tränga in honom i hopplöshet, till att inte vänta sig någon nåd hos Gud. Stå du fast och säg: ”Jag är i mig själv en stor syndare och värd fördömelse. Men Kristus är ingen syndare, och han har dött för mina synder. Därför är de betalade om de så nu vore många. För Kristi död är en försoning för mina synder. Därför vet jag inte mer av synder; jag tackar Kristus som har betalat dem åt mig och förlåtit mig.”

På ett tredje sätt blev Kristus anfäktad och frestad med helvetet och evig fördömelse, när de sa: ”Han hoppas på Gud. Må Gud befria honom om han har behag till honom.”⁸⁴ Det är som att säga: ”Allt hans hopp till Gud är förgäves. Gud vill inte ha honom; han är fördömd.” Låt dig inte förvillas här. Slå tillbaka synd, död och helvetet. De har inte längre med dig att göra. Se endast på Kristus. Han är din och har dyrt köpt dig fri från djävulen. Du har i honom nog oskuld och mer än nog. Du har i honom nog liv och mer än nog. Du har i honom nog salighet och mer än nog. Låt inte i någon frestelse vända bort ditt hjärta från den korsfäste Kristus. Då står du på en ointaglig klippa emot helvetets alla portar och säger med Kristus, Ps 16: ”Jag har alltid Herren för mina ögon, för han är på min högra sida. Därför kommer jag att bestå väl, därför fröjdar sig mitt hjärta och

mitt kött ska vila i trygghet. Du ska kungöra för mig livets vägar. Inför dig finns full fröjd och ett ljuvligt liv på din högra sida i evighet.”⁸⁵ Genom en sådan tro på Kristus är du ett Guds barn, Kristi broder och medarvinge, och blir evigt salig. Genom denna tro kommer de kristna som sin himmelske Faders välsignade barn gå in i livet och himmelriket, som beretts åt Guds barn från begynnelsen.

Om du nu finner dig mycket trossvag i anfäktelsen och utan ro i Guds vilja, kall i Guds kärlek, inte så fast i hoppet och fruktar att det inte står väl till inför Gud, är det förvisso en mycket svår anfäktelse. Du goda kristna människa, tänk ändå på hur Kristus för din skull var i en sådan olidlig anfäktelse att det alldeles såg ut som om all hjälp, tröst och stöd var slut och Gud och hela världen tillsammans var fiender, när han sa:

”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?”⁸⁶

Å, Herre Gud, vilken stor anfäktelse och hemsk frestelse detta var. Hur svårt blev det inte för Kristus att för oss få erfara den bittra döden och göra korsets väg lätt. Har nu Kristus villigt givit sig in i sådan förfärlig ångest och jämmer av sin himmelske Faders nådiga vilja, så kan han lätt känna vår skröplighet och svaghet i tron. Nu säger han dock själv: ”Kom till mig alla ni som är i möda och tyngs ned. Jag vill ge er vila.”⁸⁷ Vilken värdefull tröst detta är och så akut nödvändig. För vad kan hemskare förskräcka och med stor ångest betunga den fattige syndaren än när han fruktar att Gud inte vill ha honom. Tron är då alldeles borta. Hjälp oss här, Jesus Kristus, och uppliva oss, för annars blir denna frestelse övermäktig för oss! Nåväl, om du här finner din misströstan och svaga tro och menar att du tvivlar på Guds nåd och inte har någon tro alls, så beklaga det inför Gud. Han hjälper dig. Han har lovat det och gör det också. Vänd dig inte bort, utan be honom som är Fader till all tröst och lindring att han inte ska

vända sitt ansikte från dig eller överge dig. Klaga över och bekänn din brist för honom, ropa med lärjungarna, Luk 17: ”Herre, öka vår tro”⁸⁸, med den månadssjukes far, Mark 9: ”Jag tror, Herre. Kom och hjälp mig mot min otro”⁸⁹ och säg: ”Herre, skynda att hjälpa mig, annars går jag under. Dina nådefulla handlingar står över alla dina verk. Älskade Fader, gå inte till rätta med din tjänare, för ingen kan bestå i din stränga dom. Kristus är min rättfärdighet och förlossning. För min skull har han dött. All barmhärtighets Fader, se till det och stärk mitt hjärta med en sann tro på Kristus. Trösta mig med den Helige Andes tröst så att jag på alla sätt tröstar och gläder mig i Kristus. Amen.”

Där du nu så brottas och kämpar i känslan av din svaghet, men ändå med begär efter Guds hjälp, och griper tag i Kristus och inte släpper honom ifrån dig, under allvarlig åkallan att han ska bota din brist, står det väl till med dig. För de två står inte långt ifrån varandra: att tro på Kristus och att av hjärtat längta efter att tro. Även om du är svag har du ändå den trösten att Gud uppmanar till åkallan och lovar hjälp. Liksom nu ingen längtan är riktigare än den efter en fast tro, så är heller ingen bön snarare hörd än när en sådan svagt troende människa av hjärtats begär ber om tron. Där ett sådant begär finns, där är verkligen ännu en god gnista som kommer endast från Gud, som genom profeten Jesaja säger att Kristus inte utsläcker den rykande veken och inte bryter av ett knäckt vassrör.⁹⁰ Tro därför fast på Kristus eller begär åtminstone att tro på honom. Beklaga din otro för honom och tvivla inte. Du är inför honom rättfärdig och ett välsignat barn till Gud, som inte för intet lagt vår svaghet på sin käre son Kristus. Kristus säger själv, Matt 5: ”Saliga är de andligt fattiga, för himmelriket är deras. Saliga är de bedrövade, för de ska bli tröstade. Saliga är de som hungrar och törstar efter rättfärdighet, för de ska bli mättade.”⁹¹ Du är sorgsen och skulle gärna vilja bli from. Var vid gott mod, du är det, genom Kristus.

Överlämna i slutet efter Kristi och Stefanus exempel din ande i Gud Faderns händer och säg: ”Å, Fader, i dina händer överlämnar jag min, ja, mycket mer din ande som du överlämnat till mig, din avbild, din likhet, den som du skapat efter dig, för vilken din enfödde Son har utgjutit sitt blod. Jag befäller min ande i dina starka händer, som ingen kan rycka den från. Fader, jag är din, gör mig salig. Amen.”

En förmaning till alla som tror på Kristus

Nu ber jag er alla som bär det kristna namnet genom Guds barmhärtighet att ni ska omvända er och på allvar höra Guds ord. Knacka oupphörligen och be den himmelske Fadern genom Kristus att han ska upplysa oss med Kristi sanna kunskap, att vi ska vända bort från det onda och i denna tid leva klokt och gudfruktigt, i väntan på det saliga hoppet och på att Guds härlighet och vår Herre Jesus Kristus ska uppenbaras. Han har utgivit sig själv för oss för att förlösa oss från all orättfärdighet och renat åt sig själv ett egendomsfolk, som skulle beflita sig om goda gärningar. Kära fromma kristna! Ni har ju Skriften som har givits oss till tröst. Där ser ni hur Gud avvänder sitt straff, om man på allvar riktar in sig på ett bättre liv. Se på det och fly fort till Gud med ständig bön utan avbrott att han ska förlåta oss våra synder för sin älskade Sons skull och hjälpa oss.

David var i stor nöd, 2 Sam 24, för att Gud lät en farsot komma över hans land, så att på kort tid sjuttiotusen män dog, från Dan till Beersheba. Men han vände sig fort till Gud för hjälp, bekände sin synd och begärde nåd. Han reste ett altare till Gud och offrade brännoffer och gemenskapsoffer⁹². Gud blev försonad med landet och plågan vände tillbaka från Israels folk. Bekänn alltså er skuld, be om nåd och offra ett förkrossat hjärta, som är ett behagligt offer, så får vi hjälpen.

Gud hotade genom Jona den stora staden Nineve att han inom fyrtio dagar skulle omstörta den. Nineves befolkning trodde

denna predikan och började omvända sig i stor ödmjukhet. Och Gud förbarmade sig över dem och skonade dem. Gör också ni så. Guds arm är inte kort; han kan och vill hjälpa, bara vi med en trons bön åkallar honom. Han låter ju genom Paulus förkunna att han är frikostig över alla som åkallar honom, Rom 10.⁹³

Så har ni här, goda kristna människor, själens tröst och läkedom, kommen ut ur Guds eget apotek (som är den Heliga Skrift). Må Gud den allsmäktige göra den verksam i vårt hjärta, så att vi i en sann kristen tro, en brinnande kärlek till Gud och vår nästa, i ett uthålligt tålamod under korset med Kristus och i ett fast hopp om det eviga livet kan bestå nu och alltid. Genom samme Jesus Kristus vår Herre. Amen.

1 Petr 4: ”Tiden är inne för domen att börja med Guds hus. Om den sker först på oss, vad blir slutet för dem som inte tror Guds evangelium? Och om den rättfärdige med nöd blir bevarad, vad blir det av den ogudaktige och syndaren?”⁹⁴

Här slutar Själens tröst och läkning.

Noter till ”Redaktionellt”

¹ Den anonyma skriftens fullständiga namn är *Sielenes tröst och läkedom wel alltijd nyttigh doch aldra mest vthi dödzens nödh*. Vår bearbetning baseras på texten i utgåvan *Samlade skrifter af Olavus Petri*, Band 4, 1917, s. 349–371.

Knut B. Westman skriver i inledningen till Band 4 (s. XIII): ”Att Olavus Petri är författaren, finns ingenstädes angifvet, men synes dock med en viss sannolikhet kunna antagas, då arbetets tankegångar och hela prägel mycket påminna om honom.” Skriften är dock en *översättning* av den tyske lutherske reformatorn Urbanus Rhegius’ (1489–1541) skrift *Der seelen Ertzney für gesund und krancken zu disen gefährlichen zeyten*, se Sven Kjöllersström, ”De kyrkliga förhandlingarna i Uppsala 1536. Ett 400-årsminne”, *Svensk teologisk kvartalskrift*, 12 (1936), s. 240. Rhegius’ skrift kom ut i Augsburg 1529. Den följdes av flera upplagor, somliga bearbetade.

Var det Olaus Petri som översatte Rhegius’ skrift till svenska? Henrik Schück skriver i ”Ur gamla anteckningar”, *Samlaren* 34 (1913), s. 265, att skriften ”icke osannolikt öfversatts af Olavus Petri, ehuru han – då han här blott var öfversättare – ej ansåg nödigt att angifva detta å titelbladet.”

Noter till ”Pastoralt”

² Vi har vid bearbetningen här och där dragit nytta av Urbanus Rhegius’ tyska text i en upplaga tryckt i Nürnberg. Utgivningsåret anges av biblioteket än som ca 1537, än som ca 1540. Den svenska översättningen förefaller vara gjord från en text helt eller nästan identisk med denna upplagas text.

Bibelcitaten har moderniserats som den övriga texten utan anslutning till någon befintlig bibelöversättning.

³ V. 13.

⁴ V. 33.

⁵ Texten har ”vunskeliga”, Rhegius ”wunsamen”.

⁶ 20:23.

⁷ V. 6.

⁸ V. 9.

⁹ Citatet är snarare en summering av psalmen.

¹⁰ V. 8f.

¹¹ Texten har ”offuergiffna”, Rhegius ”verzagte”.

¹² = dopet.

¹³ V. 12f.

¹⁴ V. 29.

¹⁵ V. 18f.

¹⁶ V. 16.

¹⁷ V. 13.

¹⁸ V. 28.

¹⁹ V. 8f. Den grekiska grundtextens verb (συνίστημι ”ställa fram”) tas här i betydelsen ”prisa”, liksom i Luthers bibelöversättning. Folkbibeln har ”bevisar”.

²⁰ V. 10.

²¹ V. 30.

²² V. 21 (relativt fritt).

²³ V. 4.

²⁴ V. 7.

²⁵ V. 15.

²⁶ V. 5f.

²⁷ V. 10.

²⁸ V. 24.

²⁹ V. 18. Folkbibeln: ”för att föra oss till Gud”.

³⁰ V. 7.

³¹ V. 1f.

³² Texten har ”Med thenna stackota wedermödo är thet tilgörandes”, Rhegius ”Es ist umb dise kurtze augenblickliche trübsal zuthun”.

³³ V. 5.

³⁴ V. 14.

³⁵ V. 28.

³⁶ Luk 23:43.

³⁷ V. 15.

³⁸ V. 43.

³⁹ V. 24.

⁴⁰ V. 40.

⁴¹ V. 51.

⁴² V. 11.

⁴³ V. 17.

⁴⁴ Joh 11:25f.

⁴⁵ V. 11–17.

⁴⁶ V. 49–55.

⁴⁷ V. 36–41.

⁴⁸ V. 9f.

⁴⁹ V. 32–37.

⁵⁰ V. 17–24.

⁵¹ V. 24.

⁵² V. 11.

⁵³ V. 52.

⁵⁴ V. 28f.

⁵⁵ V. 11.

⁵⁶ V. 14.

⁵⁷ V. 29–32.

⁵⁸ 1 Kor 15, som bildar basen för vad som sägs i det följande om kroppens uppståndelse och segern över döden.

⁵⁹ 1 Kor 15:20–23.

⁶⁰ V. 8.

⁶¹ V. 14.

⁶² 1 Kor 15:55–57.

⁶³ V. 14.

⁶⁴ V. 20f.

⁶⁵ V. 3–4.

⁶⁶ V. 13f.

⁶⁷ V. 8.

⁶⁸ V. 11f.

⁶⁹ V. 9.

⁷⁰ V. 14f.

⁷¹ V. 9f.

⁷² V. 14.

⁷³ V. 9.

⁷⁴ V. 25–27.

⁷⁵ V. 10.

⁷⁶ V. 51.

⁷⁷ V. 16.

⁷⁸ V. 29.

⁷⁹ V. 44.

⁸⁰ V. 28f.

⁸¹ V. 1f.

⁸² V. 15f.

⁸³ Matt 27:42.

⁸⁴ Matt 27:43.

⁸⁵ V. 8f., 11.

⁸⁶ Matt 27:46 (Mark 15:34).

⁸⁷ Matt 11:28.

⁸⁸ V. 5.

⁸⁹ V. 24. Jfr Matt 17:15.

⁹⁰ Jes 42:3.

⁹¹ V. 3f., 6.

⁹² Så efter 2 Sam 24:25. Texten har ”drepeoffer”, Rhegius ”todopfer”.

⁹³ V. 12.

⁹⁴ V. 17f.

Biblisk-lutherskt magasin utges av
 Institutet för biblisk-luthersk filologi
 Redaktör: Hermanni Pihlajamaa
 Redaktionens adress:
 Platensgatan 21, 591 35
 Motala

Gåvor mottas till redaktörens konto i
 Handelsbanken:
 Clearingnummer 6649
 Kontonummer 754 109 968

יהוה